

College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Wijchen
t.a.v. Louis Nieboer

Geachte meneer Nieboer,

In het Planoverleg van 11 april 2023 heeft een digitale bespreking plaatsgevonden over de plannen voor het carillon van Wijchen.

Gemeente Wijchen, Kasteellaan 9, Wijchen, monumentnr: 39629

Digitaal overleg i.a.v.

Louis Nieboer en Nicoline Beck (gemeente Wijchen), Corné Savelkoul (Werkgroep Carillon), Sjef Franssen en Paul Kokke (Stichting vrienden van het Wijchens Carillon), Daan Wolthuis en Mathijs Witte (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed), Leon de Jonge (Provincie Gelderland), Werner Weijkamp (Gelders Genootschap/monumentencommissie), Martin van Bleek, Kim van de Ven (Gelders Genootschap).

Informatie

De Stichting Vrienden van het Wijchens carillon is in 2018 opgericht met als doel het tot stand brengen, instandhouden en doen bespelen van een carillon in Wijchen. Na realisatie wordt het carillon als cadeau in eigendom overgedragen aan de Gemeente Wijchen, eigenaar van het kasteel. Het vorige advies ging in op plaatsing van het carillon, waarbij niet alleen het kasteel, maar ook andere plekken zijn voorgesteld. De gemeente heeft nu een adviesverzoek ingediend, waarbij specifiek advies wordt gevraagd over de plaatsing van het carillon in de belvédèretoren van kasteel Wijchen. Het door de gemeente ingediende voorstel is door de raad aangenomen. Het voornemen van het College van B&W is om de kasteeltoren als locatie voor het carillon aan te willen wijzen in het kader van een ontwikkelgericht erfgoedbeleid. Dit preadvies betreft een vooroverleg omgevingsvergunning. Het Museum Kasteel Wijchen is huurder van het kasteel en is in overleg gegaan met de initiatiefnemers.

Reactie

- De adviseurs vragen zich af in hoeverre en hoe vaak het carillon gebruikt zal worden nu blijkt uit de krant dat bij gebruikers van het kasteel en omwonenden mogelijk veel bezwaar is vanwege geluidsoverlast. Het bespelen van een carillon is op de lijst van immaterieel erfgoed geplaatst, met als belangrijk component naast de tijdsaanduiding ook de beleving en de waardering als muziekinstrument. Het is belangrijk dat het carillon vaak bespeeld en tot ver in de omtrek gehoord gaat worden. De adviseurs zijn benieuwd naar de resultaten van het geluidsonderzoek.
- Het is verstandig om met een en ander aan te sluiten bij het participatieonderzoek onder bewoners. Vragen die relevant zijn voor de uitvraag van een participatieonderzoek naar het carillon zijn: Vindt u het carillon een verrijking of een aantasting van het rijksmonument? Moet de toren van het kasteel open blijven? Wat betekent de plaatsing van het carillon in het kasteel voor de kwaliteit van de leefomgeving, hoe ervaart men dat? Hoe vaak moet het carillon klinken?
- In het vorige overleg is gevraagd naar de constructieve gevolgen voor de plaatsing van het carillon. Dit is beantwoord met een rapport. De adviseurs zich af in hoeverre onderhoud

aan en inspectie van de belvédère mogelijk is als het carillon er zit? Bij groot onderhoud kunnen de klokken eruit gehaald en daarna weer teruggeplaatst worden. De adviseurs vragen om expliciet de gevolgen van onderhoud en inspectie voor het monument zelf te onderzoeken en in het rapport aan te tonen dat de plaatsing van het carillon geen gevolgen heeft voor het reguliere onderhoud.

- In de aangeleverde stukken zitten wat tegenstrijdige zinnen. In het 'Plan carillon toren kasteel Wijchen jan. 2022' staat dat een achtkantig op maat gemaakte stalen juk door middel van een klemconstructie aan de plafondbalken zal worden bevestigd. In het rapport van De Prouw wordt een hangende constructie aan de houten balken van de kap voorgesteld. Het gaat hier dus om twee soorten constructies:

- o Een achtkantig op maat gemaakte stalen juk door middel van een klemconstructie.
- o Een hangende constructie.

Een klemconstructie in het hout is denkbaar. Het klemt namelijk niet om de staanders, maar om de draagbalken met een bout erdoor. De Prouw stelt een constructie voor met de bout omhoog. De adviseurs zijn van mening dat een klemconstructie beter is. Als de stijlen bij een klemconstructie opgedikt moeten worden krijg je verschil in aanzicht. Er moet dan inzichtelijk gemaakt worden wat het visueel gevolg is van de constructie. Voorgesteld wordt om De Prouw te laten kijken naar de optie voor een klemconstructie en een tekening te laten maken. De adviseurs benadrukken dat alles verfijnd en in detail uitgewerkt moet worden (tekeningen op schaal), ook de visuele impact met situatie bestaand/nieuw. Ook het montageluik en de plaatsing van de periscoop moeten in de aanvraag duidelijk zijn uitgewerkt.

- Ten aanzien van de voorlopige aanvraag: de aanvraag voor het carillon moet voorzien zijn van alle noodzakelijke stukken, waarbij een keuze wordt gemaakt op welke wijze het carillon in de toren wordt geplaatst. Dit voorstel dient ook door De Prouw bekeken en onderbouwd te worden.
- Ten aanzien van het flora en faunaonderzoek: een flora en faunaonderzoek is drie jaar geldig/buikbaar voor een aanvraag, daarna dient er een nieuw onderzoek plaats te vinden. Het aangeleverde flora en faunaonderzoek is in 2019 gedaan en daarom niet meer geldig.

Conclusie

De provincie is terughoudend ten opzichte van het initiatief, vanwege de unieke visueel open situatie van de belvédère van het kasteel. De visuele impact van het carillon is niet duidelijk, wat ook te maken heeft met volledigheid van de stukken en de provincie vraagt zich af of de waarden van het beeldmerk van Wijchen wel voldoende zijn meegewogen bij dit initiatief. De aanvraag moet in detail uitgewerkt worden (tekeningen op schaal), ook de visuele impact met situatie bestaand/nieuw. Verder wordt door de adviseurs het belang van de beleefbaarheid van het carillon benadrukt en de meerwaarde in het gebruik moet aangetoond worden. De aanvraag voor het carillon zal voorzien moeten zijn van alle noodzakelijke stukken inclusief de wijze waarop het carillon in de toren wordt geplaatst. De adviseurs zien graag het vervolg tegemoet.

Het bovenstaande betreft een verslag van de bespreking in het Planoverleg Cultuurhistorie Gelderland. De definitieve adviezen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Provincie Gelderland en het Gelders Genootschap worden verwoord via de advisering die volgt op de officiële adviesaanvraag van de gemeente.

Met vriendelijke groet,

Kim van de Ven
Planoverleg Cultuurhistorie Gelderland